

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi T-79/13

**Alessandro Accorinti jt
versus
Euroopa Keskpank (EKP)**

Lepinguväline vastutus — Majandus- ja rahanduspoliitika — Euroopa Keskpank —
Liikmesriikide keskpangad — Kreeka valitsemissektori võla restruktureerimine —
Väärtpaberite ostukava — Väärtpaberite vahetusleping ainult eurosüsteemi keskpankade kasuks —
Erasektori kaasamine — Ühise tegutsemise tingimused — Krediidikvaliteedi parandamine tagasiostu
skeemi kujul, mille eesmärk on toetada võlainstrumentide kvaliteeti tagatistena —
Erasektori võlausaldajad — Üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine —
Õiguspärane ootus — Võrdne kohtlemine — Vastutus õiguspärase normatiivakti korral —
Ebatavaline ja erilise iseloomuga kahju

Kokkuvõte – Üldkohtu (neljas koda) 7. oktoobri 2015. aasta otsus

- Kohtumenetlus — Hagimenetluse algatusdokument — Vorminõuded —
Vaidluseseme määratlemine — Üllevaade fakti- ja õigusväidetest — Hagi, milles nõutakse
väidetavalt liidu institutsiooni tekitatud kahju hüvitamist*
*(Euroopa Kohtu põhikiri, artikli 21 esimene lõik ja artikli 53 esimene lõik; Üldkohtu kodukord
(1991), artikli 44 lõike 1 punkt c)*
- Kahju hüvitamise nõue — Tühistamishagist sõltumatus — Piirid — Hüvitamis- ja
tühistamishõuded, mis põhinevad samadel väidetel ja on hagi esitamise tähtaja jooksul üheskoos
esitatud — Vastuvõetavus*
(ELTL artikli 263 kuues lõik, artikkel 268 ja artikli 340 kolmas lõik)
- Lepinguväline vastutus — Tingimused — Õigusvastasus — Kahju — Põhjuslik seos —
Kumulatiivsed tingimused — Ühe tingimuse puudumine — Hagi tervikuna rahuldamata jätmine*
(ELTL artikli 340 teine lõik)
- Lepinguväline vastutus — Tingimused — Õigusvastasus — Liidu õiguse piisavalt selge rikkumine —
Tingimus, et institutsioon on ilmselgelt ja oluliselt eiranud oma kaalutusõiguse piire —
Selliste üldkohaldatavate aktide hindamine, mille Euroopa Keskpank on vastu võtnud tema
pädevusse kuuluvates rahandusküsimustes*
*(ELTL artiklid 127, 282 ja 340; EL lepingule ja EL toimimise lepingule lisatud protokoll nr 4,
artikkel 18)*

5. *Euroopa Liidu õigus — Põhimõtted — Õiguspärase ootuse kaitse — Piirid — Meetmete võtmine rahapoliitika valdkonnas — Institutsioonide kaalutusõigus — Meetmete kohandamine vastavalt majandusliku olukorra muutumisele — Õiguspärase ootuse kaitsele tuginemise võimaluse puudumine*

6. *Euroopa Liidu õigus — Põhimõtted — Õiguspärase ootuse kaitse — Tingimused — Euroopa Keskpannga esindajate seisukohavõtud Kreeka avaliku sektori võla restruktureerimise kohta — Pangal pädevuse puudumine sellise restruktureerimise üle otsustamiseks — Ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja on teadlik Kreeka võlainstrumentidega seotud riskidest — Õiguspärast ootust ei ole tekitatud*

(ELTL artikkel 120)

7. *Majandus- ja rahanduspoliitika — Rahapoliitika — Rakendamine — Kreeka valitsemissektori võla restruktureerimine riigivõlakirjade ostukava abil — Väärtpaberite vahetuslepingu sõlmimine ainult eurosüsteemi keskpankade huvides — Neid väärtpabereid omavate erasektori investorite osaluse välistamine — Võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine — Puudumine — Euroopa Keskpannga pädevuse eiramine — Puudumine*

(ELTL artikkel 123, artikli 127 lõiked 1 ja 2 ning artikli 282 lõige 1; EL lepingule ja EL toimimise lepingule lisatud protokoll nr 4, artikli 18 lõige 1; Euroopa Keskpannga otsus 2010/281)

8. *Majandus- ja rahanduspoliitika — Rahapoliitika — Rakendamine — Kreeka valitsemissektori võla restruktureerimine riigivõlakirjade ostukava abil — Krediidikvaliteedi parandamine ainult eurosüsteemi riikide keskpankade huvides, mille eesmärk on toetada asjaomaste võlainstrumentide kvaliteeti — Neid väärtpabereid omavate erasektori investorite ilmajätmine krediidikvaliteedi parandamisest — Võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine — Väljajätmine — Euroopa Keskpannga pädevuse eiramine — Puudumine*

(ELTL artikkel 123, artikli 127 lõiked 1 ja 2 ning artikli 282 lõige 1; EL lepingule ja EL toimimise lepingule lisatud protokoll nr 4, artikli 18 lõige 1; Euroopa Keskpannga otsus 2012/153, artikkel 1)

9. *Euroopa Liidu õigus — Põhimõtted — Võlausaldajate võrdsuse põhimõte — Liidu õiguses kinnitamata põhimõte*

(ELTL artikkel 127; EL lepingule ja EL toimimise lepingule lisatud protokoll nr 4, artikkel 18; Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artiklid 20 ja 21; nõukogu määrus nr 1346/2000)

10. *Tühistamishagi — Väited — Võimu kuritarvitamine — Mõiste*

(ELTL artikkel 263)

11. *Lepinguväline vastutus — Vastutus õiguspärase akti puhul — Tegevus, mis kuulub liidu normatiivse pädevuse piiridesse — Välistamine — Piirid — Kahju, mis on tingitud Kreeka võlakirjade väärtuse langusest ajal, mil Euroopa Keskpank tegi vahetuspakkumise selliste väärtpaberite omanikele erasektoris — Ebatavalise ja erilise iseloomuga kahju puudumine — Panga vastutus — Välistamine*

(ELTL artikli 340 kolmas lõik; Euroopa Keskpannga otsus 2012/153)

1. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 53 ja 57)

2. Ainult erijuhtudel ja selle tagamiseks, et tühistamishagi esitamise tähtajast kõrvale ei hiilitaks, on hüvitisnõue vastuvõetamatuks tunnistatud, st kui see oli esitatud koos tühistamisaotlusega nii, et hüvitisnõude tegelik eemärk oli sellise lõplikult jõustunud üksikakti tühistamine, mille adressaat oli hageja, ja kui nõude rahuldamise tagajärjeks oleks olnud selle akti õiguslike tagajärgede kõrvaldamine. Peale selle, kui tühistamishagi oli esitatud ELTL artikli 263 kuuendas lõigus ette nähtud tähtaja jooksul, siis on nimetatud tähtajast kahju hüvitamise hagiga kõrvalehiilimine juba eos välistatud.

Kahju hüvitamise hagi on iseseisev hagi, millel on muude õiguskaitsevahendite hulgas konkreetne ülesanne ja mille kasutamine sõltub hagi spetsiifilisest eesmärgist tulenevatest tingimustest. Kui tühistamishagi ja tegevusetushagi on mõeldud selleks, et järgneks sanktsioon õiguslikult siduva akti ebaseaduslikkusele või sellele, et akti pole vastu võetud, siis kahju hüvitamise hagi esemeks on nõue hüvitada kahju, mis tuleneb sellisest õigusvastasest meetmest või käitumisest, mida saab omistada liidu institutsioonile või organile. Esiteks ei saa kahju hüvitamise hagi iseseisvust kahtluse alla seada ainuüksi asjaolu tõttu, et hageja otsustab esitada tühistamishagi ja seejärel kahju hüvitamise hagi. Teiseks, kui tühistamishagi on vastuvõetamatu, et too see kaasa hiljem esitatud kahju hüvitamise hagi vastuvõetamatust ainuüksi põhjusel, et hagrid põhinevad sarnastel või isegi samadel õigusvastasust käsitlevatel väidetel. Selline tõlgendus läheks nimelt vastuollu iseseisvate õiguskaitsevahendite põhimõttega ja jätaks seega ELTL artikli 268 koostoimes ELTL artikli 340 kolmanda lõiguga ilma selle kasulikust mõjust.

(vt punktid 60 ja 61)

3. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 64–66 ja 116)

4. Mis puudutab esimest tingimust, et tekiks liidu vastutus ELTL artikli 340 alusel seoses asjaomasele institutsioonile või organile etteheidetava õigusvastase tegevusega, siis on nõutav, et oleks tõendatud isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine. Otsustav kriteerium, mis lubab pidada rikkumist piisavalt selgeks, on see, et asjaomane liidu institutsioon või organ on ilmselgelt ja oluliselt eiranud oma kaalutusõiguse piire. Ainult siis, kui institutsiooni või organi kaalutusruum on väga väike või lausa olematu, võib lihtsalt liidu õiguse rikkumist pidada piisavalt selgeks.

Euroopa Keskpannga tegevus, mis on vaidlustatud, toimus nende ülesannete raames, mis on talle antud liidu rahapoliitika määramiseks ja rakendamiseks ELTL artiklite 127 ja 282 ning protokollil Euroopa keskpankade süsteemi ja Euroopa Keskpannga põhikirja kohta artikli 18 alusel, eelkõige ülesandega sekkuda kapitaliturgude toimimisse ja hallata krediiditehinguid. Need õigusnormid annavad EKP-le ulatusliku kaalutusõiguse, mille kasutamine eeldab keerukate majanduslike ja sotsiaalsete hinnangute andmist kiirelt arenevates olukordades eurosüsteemi või isegi liidu kui terviku kontekstis. Niisiis peab kõnealuste õigusnormide võimalik piisavalt selge rikkumine tuginema niisuguse laiaulatusliku kaalutusõiguse piiride ilmselgele ja olulisele ületamisele, mis on EKP-l rahapoliitika alase pädevuse teostamisel. See on nii seda enam, et selle kaalutusõiguse teostamine tähendab, et esiteks peab EKP ette nägema ja hindama selliseid keerukaid ja ebakindlaid majanduslikke arengusuundi nagu kapitaliturgude, rahapakkumise ja inflatsioonimäärade muutumine, mis mõjutab eurosüsteemi ning makse- ja krediidisüsteemide laitmatut toimimist, ning teiseks tegema poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid, mis nõuavad ELTL artikli 127 lõikes 1 nimetatud selliste erinevate eesmärkide kaalumist ja hindamist, mille hulka kuulub ka peamine eesmärk – säilitada hindade stabiilsus.

Lisaks, mis puutub institutsioonide õigusloometegevusse, mille hulka kuulub ka EKP poolt üldkohaldatavate aktide vastuvõtmine, siis õigusloometegevusega kaasneva liidu vastutuse kitsendamise tõlgendamine on seletatav kaalutlusega, et esiteks ei tohi seadusandliku funktsiooni teostamist isegi seal, kus on õigusaktide seaduslikkuse kohtulik järelevalve, takistada kahju hüvitamise nõuete oht iga kord, kui liidu üldise huvi tõttu tuleb võtta normatiivseid meetmeid, mis võivad kahjustada

eraõiguslike isikute huve, ning et teiseks saab seadusandlikus kontekstis, mida iseloomustab liidu poliitika elluviimiseks hädavajalik laiaulatuslik kaalutusõigus, kohaldada liidu vastutust vaid juhul, kui asjassepuutuv institutsioon on ilmselgelt ja jämedalt eiranud oma volituste piire.

(vt punktid 67–69)

5. Õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele laieneb kõikidele isikutele, kellel liidu institutsioon on tekitanud põhjendatud ootusi. Õigus sellele põhimõttele tugineda eeldab aga seda, et täidetud on kolm kumulatiivset tingimust. Esiteks peavad liidu ametiasutused olema andnud isikule volitatud ja usaldusväärsetest allikatest pärit täpseid, tingimusteta ja järjepidevaid kinnitusi. Teiseks peavad need kinnitused olema sellised, et isikul, kellele need on antud, tekib õiguspärane ootus. Kolmandaks peavad antud kinnitused olema kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega. Peale selle, kuigi iga ettevõtja, kellele institutsioon on tekitanud põhjendatud lootusi, võib tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele, mis on liidu õiguse aluspõhimõte, ei saa ta siiski juhul, kui ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja oleks tema huve mõjutada võiva liidu õigusnormi vastuvõtmist võinud ette näha, sellele põhimõttele enam tugineda, kui kõnealune meede on juba vastu võetud. Lisaks ei saa ettevõtjatel olla õiguspärasest ootust, et kehtiv olukord jääb püsima, kuna liidu institutsioonid võivad oma kaalutusõigust kasutades olukorda muuta, eriti veel rahapoliitika valdkonnas, mille eesmärk on pidev kohanemine majandusliku olukorra muutustega.

(vt punktid 75 ja 76)

6. Euroopa Keskpannga teatavate esindajate 2010. ja 2011. aasta avalikud seisukohavõtud, mis välistavad Kreeka avaliku sektori võla võimaliku restruktureerimise, ei ole täpsed, tingimusteta ja järjepidevad kinnitused, mis oleksid võinud tekitada Kreeka võlakirjade omanikest erasektori võlausaldajatel õiguspäraseid ootusi, ja need ei ole pärit volitatud ja usaldusväärsetest allikatest. Nimelt kui arvestada esiteks nende üldist laadi ja teiseks EKP pädevuse puudumist teha otsust makseid valikuliselt tasumata jätva liikmesriigi valitsemissektori võla võimaliku restruktureerimise kohta ning kolmandaks tol ajal finantsturgudel valitsenud ebakindlust, eriti Kreeka Vabariigi finantsseisundi edasist arengut, siis ei saanud neid avaldusi pidada täpseteks, tingimusteta ja järjepidevateks kinnitusteks, mis on pärit volitatud ja usaldusväärsetest allikatest, eriti veel küsimuses, ega see liikmesriik ei võta vastu restruktureerimisotsust.

Nimelt, kuigi EKP oli kaasatud järelevalve teostamisse Kreeka Vabariigi finantsseisundi üle „troika” raames, kuhu kuulusid EKP, Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) ja komisjon, ei olnud ta pädev otsustama sellise meetme üle, mis on peamiselt, kui mitte eranditult hõlmatud asjaomase liikmesriigi suveräänse võimu ja eelarvepädeva asutuse, eelkõige seadusandliku võimu pädevusega ja teatud määral liikmesriikide poolt majanduspoliitika koordineerimisega ELTL artikli 120 ja sellele järgnevate artiklite tähenduses. Neil asjaoludel tuleb EKP järjestikuste presidentide vastuseisu restruktureerimisele, mida nad finantsturu osaliste seas kasvava ebakindluse õhkkonnas korduvalt avaldasid, tõlgendada nii, et see oli puhtalt poliitilis-majandusliku tähendusega. Eelkõige oli avaldajatel nii toimides eesmärk hoiatada turuosalisi esiteks omaaegse majandusolukorra edasise halvenemise või isegi Kreeka Vabariigi võimaliku maksejõuetuse eest, kelle väärtpabereid EKP ja riikide keskpangad võimaliku kohustuste täitmata jätmise tõttu ei saanud enam eurosüsteemi krediiditehingute tagatistena tunnustada, ning teiseks ohtude eest, mida selline tendents võis kaasa tuua eurosüsteemi finantssüsteemi stabiilsuse ja toimimise jaoks tervikuna. Tuleb lisada, et EKP järjestikuste presidentide sellise vastuseisuga kaasnes täpsustus, mille kohaselt juhul, kui kohustuste täitmata jätmine peaks ikkagi esinema ja asjaomased liikmesriigid otsustavad valitsemissektori võla restruktureerida, siis nõuaks EKP, et restruktureerimine põhineks piisavatel tagatistel, et kaitsta selle terviklikkust ning säilitada finantsturgude stabiilsus ja usaldus. Sellest ilmneb, et nii toimides ei toinud EKP ka õiguspärasest ootust, et ta jääb oma vastuseisu juurde juhul, kui liikmesriigid, keda restruktureerimine puudutab, teevad vastupidise otsuse, või et tal võiks olla – tegelikult olematu – õigus- ja teovõime sellist sammu ära hoida.

Pealegi, kui investor ostab riigivõlakirju, siis teeb ta juba määratluse kohaselt tehingu, millega kaasneb teatav finantsrisk, kuna see allub kapitaliturgude arenguga seotud riskidele. Ent arvestades Kreeka Vabariigi majandusolukorda ja tema suhtes tol ajal valitsenud ebakindlust, ei saa investorid, kes ostsid Kreeka võlainstrumente ajal, mil Kreeka Vabariigi finantskriis oli haripunktis, väita, et nad tegutsesid ettevaatlike ja mõistlike ettevõtjatena, kes saavad tugineda õiguspärasele ootusele. Vastupidi, arvestades neid EKP avalikke seisukohavõtte, pidid need investorid tundma äärmiselt ebastabiilset majandusolukorda, mis põhjustas nende ostetud Kreeka võlainstrumentide väärtuse kõikumise, ja märkimisväärset Kreeka Vabariigi kohustuste – kas või valikulise – täitmata jätmise ohtu. Lisaks, ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja, kes oli nende avalike seisukohavõttudega tutvunud, ei oleks saanud välistada Kreeka avaliku sektori võla restruktureerimise ohtu, arvestades lahkarmumusi, mis euroala liikmesriikide ning selliste asjas osalevate organite nagu komisjoni, IMF-i ja EKP vahel selles küsimuses valitsesid.

(vt punktid 78, 79, 81 ja 82)

7. Võrdse kohtlemise üldpõhimõtte kohaselt on nõutav, et sarnaseid olukordi ei koheldaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei koheldaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud. Seda, kas eri olukorrad on sarnased, hinnatakse kõiki neid iseloomustavaid asjaolusid arvesse võttes. Asjaolud tuleb kindlaks teha ja neile tuleb anda hinnang, arvestades eeskätt selle liidu õigusakti eset ja eesmärki, mis vaidlusaluse vahetegemise sätestab. Ühtlasi tuleb arvestada selle valdkonna põhimõtteid ja eesmärke, kuhu vastav akt kuulub.

Selles osas on erasektori investorid, kes ostsid Kreeka võlainstrumente ainuüksi oma varalistes erahuvides, milline ka ei oleks nende investeerimisotsuse konkreetne põhjus, teistsuguses olukorras võrreldes eurosüsteemi keskpankadega, kes neid väärtapabereid samuti ostsid, täitmaks oma põhiülesandeid, tuginedes ELTL artikli 127 lõigetele 1 ja 2 koostoimes ELTL artikli 282 lõikega 1 ning protokolliga Euroopa keskpankade süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja kohta artikli 18 lõike 1 esimesele taandele, eesmärgiga säilitada hindade stabiilsus ja rahapoliitika edukas juhtimine, pealegi tegid nad seda otsuse 2010/281 väärtapaberituruprogrammi loomise kohta sätetega määratud piirides. Kuna asjaomased olukorrad ei ole seega sarnased, siis sellise vahetuslepingu rakendamine, mille ese on EKP ja eurosüsteemi riikide keskpankade hoitavate Kreeka võlakirjade vahetamine uute Kreeka võlakirjade vastu eesmärgiga vältida seda, et viimased osaleksid Kreeka avaliku sektori võla restruktureerimises, ei saa rikkuda võrdse kohtlemise põhimõtet.

Samuti ei ole erasektori investorid ja eurosüsteemi keskpangad sarnases olukorras mõju suhtes, mida nende nõuete väärtuse vähendamise tagajärjed avaldavad Euroopa majandusele. Arvestades nimelt keskpankade soetatud ja nende hoitavate Kreeka võlainstrumentide koguväärtust, oleks nende pankade võimalik osalemine euroala liikmesriigi valitsemissektori võla restruktureerimises, vaatamata sellele, kas see on ELTL artiklist 123 lähtuvalt õiguspärane või mitte, võinud kahjustada kogu eurosüsteemi finantsterviklikkust ja eriti selle võimet tegutseda kapitaliturgudel ja refinantseerida krediidasutusi protokolliga Euroopa keskpankade süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja kohta artikli 18 lõike 1 esimese ja teise taande alusel. Selles osas on oluline täpsustada, et riigivõlakirjad on samal ajal tagatiseks, mida need keskpangad eurosüsteemi krediiditehingutes ja riikide krediidasutuste likviidsuse säilitamise tagamisel tavaliselt aktsepteerivad. Sellest tulenevalt tuleb tagasi lükata väide, mille kohaselt EKP ja eurosüsteemi riikide keskpangad reserveerisid endile erasektori huve kahjustades eelisõigusega võlausaldaja staatuse, tuues ettekäändeks oma rahapoliitikaga seotud ülesanded.

Pealegi ei saa nimetatud vahetuslepingu sõlmimise ja rakendamise eesmärgiga eurosüsteemi keskpankadele väidetavalt eelisõigusega võlausaldaja staatuse loomist, et Kreeka avaliku sektori võla restruktureerimisest kõrvale jääda, pidada kuritarvituseks või EKP pädevuse piiride ületamiseks. Vastupidi, need meetmed kuuluvad tema pädevuse teostamise ja põhiülesannete täitmise raamidesse, kuna nende konkreetne eesmärk ongi säilitada nimetatud keskpankade tegevusruum ja tagada eurosüsteemi jätkuv laitmatu toimimine. Vahetuslepingu sõlmimise eesmärk oli vältida seda, et eurosüsteemi keskpangad osaleksid Kreeka avaliku sektori võla restruktureerimises, ohverdades osa

oma vastavates portfelliges hoitavate Kreeka võlainstrumentide väärtusest. Ent nende keskpankade tingimusteta osalemist selles restruktureerimises oleks võidud pidada sekkumiseks, millel on samaväärne toime väärtpaperite ostmisega otse riigilt, mis on ELTL artikliga 123 keelatud.

(vt punktid 87, 88, 92, 93, 108 ja 114)

8. Ebavõrdseks kohtlemiseks, mis on omistatav EKP-le ja kahjustab erasektori investorite huve, ei saa olla ka asjaolu, et otsuse 2012/153 Kreeka Vabariigi poolt emiteeritud või täielikult tagatud turukõlblike võlainstrumentide kõlblikkuse kohta seoses Kreeka Vabariigi võlavahetuspakkumisega artikkel 1 nägi ette nimetatud riigi kohustuse parandada krediitkvaliteeti ostukava kujul riikide keskpankade huvides, et toetada Kreeka võlainstrumentide kvaliteeti. Kuna kohustuse ainus eesmärk on nimelt tagada, et keskpankadel säiliks võimalus aktsepteerida Kreeka võlainstrumente sobivate tagatistena eurosüsteemi krediitditehingutes protokollis Euroopa keskpankade süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja kohta artikli 18 lõike 1 teise taande tähenduses, tagab see kohustus seega eurosüsteemi keskpankadele selle tegevusruumi säilitamise, mis on sätestatud ELTL artikli 127 lõigetes 1 ja 2 koostoimes ELTL artikli 282 lõikega 1 ning põhikirja käsitleva protokollis artikli 18 lõike 1 esimeses ja teises taandes, ning puudutab järelikult olukorda, mis erasektori investorite olukorraga ei sarnane. Nimelt, kuna viimati nimetatud investorid ostsid ja hoidsid Kreeka võlainstrumente üksnes erahuvides, siis erineb nende olukord eurosüsteemi keskpankade olukorrast, kes evivad eespool viidatud sätetest tulenevaid õigusi ja kohustusi. Sellest järeldub, et erasektori investorid ei saanud võrdse kohtlemise põhimõtte alusel nõuda, et Kreeka riik võimaldaks kasutada nende võlainstrumentide puhul sarnast tagasiostu skeemi.

Selles osas ei saa meedet pidada kuritarvituseks või EKP pädevuse piiride ületamiseks, vaid see kuulub tema pädevuse teostamise ja põhiülesannete täitmise raamidesse, kuna selle konkreetne eesmärk ongi säilitada nimetatud keskpankade tegevusruum ja tagada eurosüsteemi jätkuv laitmatu toimimine.

(vt punktid 94 ja 108)

9. Liidu õiguskorras ei ole niinimetatud *par conditio creditorum* või *pari passu* klauslit, mis nõuab maksete tasumisel võlausaldajate võrdset kohtlemist. Selles osas on määruses nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta tunnistatud, et eri riikide materiaalsoiguses on selles vallas väga suuri erinevusi, muu hulgas ka võlausaldajate eelisõiguste osas, ja määrus piirdub ühtsete kollisiooninormide sätestamisega eelkõige selleks, et kooskõlastada varade realiseerimisel saadud tulude jaotamine võlausaldajate võrdse kohtlemise võimalikult paremaks tagamiseks.

Pealegi, kuna *pari passu* kohustusliku jõu nõue tähendaks võlausaldajate võrdset kohtlemist, arvestamata seda, et võlausaldajad – nimelt ühelt poolt erasektori investorid ja teiselt poolt eurosüsteemi keskpangad, kes täidavad neile ELTL artikli 127 ja protokollis Euroopa keskpankade süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja kohta artikliga 18 pandud ülesandeid – on erinevas olukorras, siis võiks sellise nõude tunnustamine liidu õiguskorras kahjustada Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 20 ja 21 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtet. Sellest tulenevalt võib ainuüksi klausli lülitamine lepingutingimuste hulka – sealhulgas riigivõlakirjade emiteerimist ja müüki puudutavad tingimused, mis reguleerivad emitendi ja võlausaldaja ning nõude omaniku ja võlausaldaja vahelisi suhteid – olenevalt olukorrast anda *pari passu* klauslile õiguslikult siduva jõu.

(vt punktid 98–101)

10. Vt otsuse tekst.

(vt punkt 106)

11. Mis puutub Euroopa Keskpanga lepinguvälisesse vastutusse ELTL artikli 340 kolmanda lõigu alusel liidu õigustloova pädevusega hõlmatud õiguspärase akti korral, siis liidu õiguse käesolevas seisus ei luba liikmesriikide õiguskordade võrdlev analüüs kinnitada liidu lepinguvälise vastutuse aluste olemasolu liidu õigustloova tegevuse hulka kuuluva õiguspärase tegevuse korral. Seega tuleb hüvitisnõue ainuüksi sel põhjusel tagasi lükata osas, milles see puudutab selliseid EKP poolt õigusloomepädevuse teostamisel vastu võetud üldkohaldatavaid akte nagu otsus 2012/153 Kreeka Vabariigi poolt emiteeritud või täielikult tagatud turukõlblike võlainstrumentide kõlblikkuse kohta seoses Kreeka Vabariigi võlavahetuspakkumisega või puudutab tema keeldumist sellise akti vastuvõtmisest.

Pealegi juhul, kui sellist vastutuse põhimõtet tunnustatakse, eeldaks EKP vastutuse kohaldamine seda, et kahju on ebatavaline ja erilise iseloomuga. Kahju on ebatavaline, kui see ületab asjaomase majandussektori tegevusalaga kaasnevate majandusriskide piire, ja see tuleb lugeda eriliseks, kui asjassepuutuv akt mõjutab ühte konkreetset liiki ettevõtjaid ebaproportsionaalselt võrreldes teiste ettevõtjatega. Sellise kahjuga ei ole tegemist juhul, kui kahju seisneb Kreeka võlainstrumentide väärtuse languses ajal, mil viidi läbi Kreeka võlavahetuspakkumine erasektori investorite osalusel ja toimus Kreeka õiguses ette nähtud menetlus, mis muutis väärtpaberite vahetamise kohustuslikuks kõigile asjassepuutuvatele erasektori investoritele. Nimelt ei ületa see kahju finantssektori äritegevusega kaasnevate majandusriskide piire, eelkõige mis puudutab tehinguid riigi poolt emiteeritud turukõlblike võlainstrumentidega, eriti kui vastava riigi reiting on madal. Vastupidi, vaatamata üldpõhimõttele, mille kohaselt kõik võlausaldajad peavad kandma oma võlgniku – kaasa arvatud riigi – maksejõuetuse riski, tehakse selliseid tehinguid eriti volatiilsetel turgudel, sageli esinevad kontrollimatud ohud ja riskid seoses väärtpaberite väärtuse langemise või tõusuga, mis võib ahvatleda spekulerima, et saavutada kõrget tootlust väga lühikese aja jooksul. Seega, isegi kui eeldada, et kõik selle kahju hüvitamist nõudvad ettevõtjad ei ole kaasatud spekulatiivsetesse tehingutesse, pidid nad olema teadlikud neist ohtudest ja riskidest seoses omandatud väärtpaberite väärtuse võimaliku suure langusega. See kehtib seda enam, et isegi enne 2009. aasta finantskriisi sattumist oli emitendist liikmesriigil juba suur võlgnevus ja eelarvepuudujääk. Seega ei saa kantud kahju pidada ebatavaliseks.

Samuti ei ole võimalik pidada kahju eriliseks, kuna asjaomaste ettevõtjate suhtes rakendatakse siseriikliku õiguse alusel erasektori investoreid kaasavat võlakirjade vabatahtlikku vahetustehingut ja väärtuskärbemehhanismi samamoodi nagu kõigi teiste erasektori investorite suhtes, jättes mõistagi välja eurosüsteemi keskpangad. Neil asjaoludel ja arvestades asjassepuutuvate investorite suurt arvu, keda on siseriiklikus õiguses määratletud üldiselt ja objektiivselt, st olenevalt asjaomaste väärtpaberite seerianumbritest, ei saa kahju hüvitamist nõudvaid ettevõtjaid pidada kuuluvaks konkreetset liiki ettevõtjate hulka, keda on mõjutatud ebaproportsionaalselt võrreldes teiste ettevõtjatega.

(vt punktid 119–122)